

DENITRATSIYALASHNI GIDROLIZ USULINING MOHIYATI

K.T.Sovetov

Samarqand Davlat Tibbiyot Universiteti

Biologik kimyo kafedrasi dotsenti.

Samarqand, O'zbekiston

Annotatsiya: Metall saqlovchi birikmalarni organizmda shimilishi asosan ularni organizmga tushish vaqtida qanday birikma shaklida bo'lishiga bog'liq. Anorganik birikmalarga nisbatan metall-organik birikmalar yaxshi shimiladi. Metall va metallmas birikmalar organizmda bir holatdan ikkinchi holatga o'tib turadi. Bunday o'zgarishlar zaharli birikmalarni organizmda shimilishi, tarqalishi, transport mexanizmi va organizmdan chiqarilishida sodir bo'ladi.

Kalit so'zlar: Margimush, surma, PbCO_3 , BaCO_3 , As^{+5} , As^{+3} , Simob, qo'rg'oshin, mis, rux, kadmiy, nikel, kobalt, H_2O_2 , NH_4NO_3 , HNO_3 , $(\text{HNO}_3 + \text{H}_2\text{O}_2)$, $(\text{NaNO}_3 + \text{Na}_2\text{CO}_3)$

Kirish:

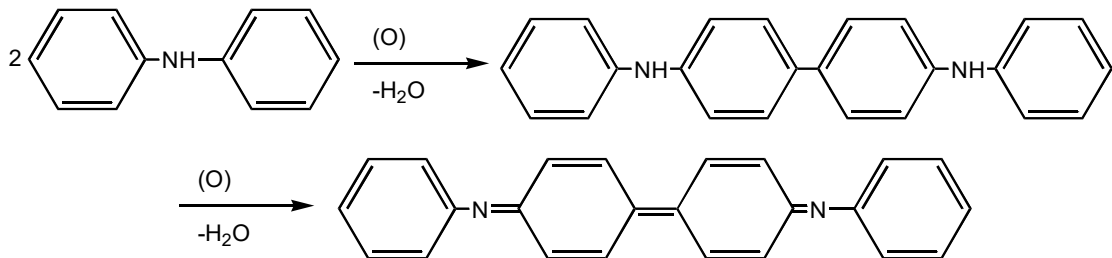
Denitratsiyalash — bu moddadan nitro guruh ($-\text{NO}_2$)ni olib tashlash yoki ularni boshqa funksional guruhlariga aylantirish jarayonidir. Bu jarayon organik moddalarni qayta ishlashda, xususan, portlovchi moddalarni zararsizlantirish, farmatsevtik preparatlar sintezida yoki atrof-muhitdagi nitrobirlashmalarning degradatsiyasida keng qo'llaniladi.

Gidroliz usuli orqali denitratsiyalash esa — nitro guruhlar suvli muhitda kislotali yoki ishqoriy katalizatorlar ishtirokida parchalab, boshqa kimyoviy shaklga o'tishi bilan ifodalanadi. Bu usul ekologik xavfsiz, nisbatan yumshoq sharoitda kechadi va sanoatda qo'llaniladigan asosiy yo'nalishlardan biri hisoblanadi.

Buning uchun mineralizat 5-10 qism distillangan suv bilan suyultiriladi va oq sulfid angidridi hosil bo'lguncha parlatiladi. Usul 9-17 soat vaqt talab qiladi.

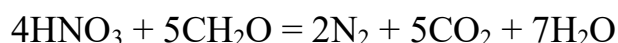
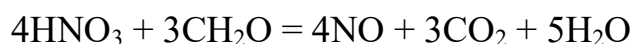
Oksidlovchilar boryo'qligiesadifenilaminning kontsentrlangansulfat kislotasid agieritmasibilantekshirilibaniqlanadi:

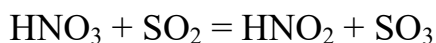
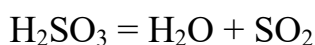
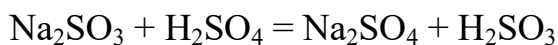
ko'k rangli

Denitratsiyalashni kimyoviy usullari

1. Formaldegid bilan denitratsiyalash.

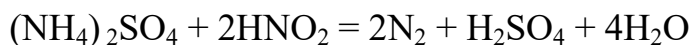
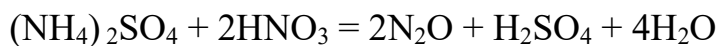
2. Sulfit tuzlari bilan denitratsiyalash.

3. Mochevina bilan denitratsiyalash.

4. Ammoniy tuzlari bilan denitratsiyalash.

Kimyoviy usullar oksidlovchi moddalarni tez uchuvchan gaz holidagi moddalarga aylantirib mineralizatdan chiqarib yuborishga asoslangan.

Kimyoviy usullar tez va oson bajarilishi bilan katta ahamiyatga ega. Denitratsiya uchun 5-10 daqiqa vaqt sarf bo'ladi.

Oksidlovchilardan tozalangan mineralizatni zaharli metall kationlarini aniqlash uchun ishlatiladi. Mineralizat 180 ml gacha suyultiriladi va qaynatiladi.

Xulosa:

Denitratsiyalashni gidroliz usuli — bu ekologik toza, nazorat qilinadigan va iqtisodiy jihatdan maqbul bo'lgan usuldir. Nitro guruhlar kislotali yoki ishqoriy gidroliz natijasida neytrallashadi yoki foydali kimyoviy mahsulotlarga aylanadi. Bu usul ayniqsa farmatsevtik, sanoat va ekologiya sohalarida katta ahamiyatga ega.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Дониёрова, С. О., Байкулов, А. К., Советов, К. Т., & Ташанов, О. С. (2023). ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЕ ОБОСНОВАНИЕ СОСТАВА ГРАНУЛ НА ОСНОВЕ СУХОГО ЭКСТРАКТА СОЛОДКИ. PEDAGOGS, 46(1), 140-142.

2. Ташанов, О. С., & Советов, К. Т. (2023). ЛЕКАРСТВЕННЫЕ РАСТЕНИЯ, ИСПОЛЬЗУЕМЫЕ В КАЧЕСТВЕ СРЕДСТВ ДЛЯ ЛЕЧЕНИЯ СЛИЗИСТОЙ ОБОЛОЧКИ РТА. Research and Publications, 1(1), 42-45.

3. Begmamat o'g'li, Odilov Javohir, Erkinov Feruzbek Asqarjon o'g'li, and Tashanov Odilboy Safarovich. "DORI VOSITALARINING ZAMONAVIY TAHLIL USULLARI." Journal of new century innovations 49.1 (2024): 75-77.

4. Safarovich, Tashanov Odilboy. "DORI VOSITALARINI TAHLIL QILISHNING ZAMONAVIY USULLARI." Proceedings of International Conference on Educational Discoveries and Humanities. Vol. 3. No. 5. 2024.

5. Ziyadullayev, A. O., M. Z. Eshtemirova, and O. S. Tashanov. "GIDROKSIL GURUHINI HIMOYALASH USULLARI." Proceedings of International Conference on Educational Discoveries and Humanities. Vol. 3. No. 5. 2024.

6. Абдураззокова, Х. Г., & Сюнова, М. О. (2024, April). MEDICINAL PLANTS USED AS REMEDIES FOR THE ORAL MUCOSA. In Proceedings of International Conference on Educational Discoveries and Humanities (Vol. 3, No. 5, pp. 29-32).

7. Хамдамкулов, Д. Х., Ибрагимов, А. А., Гиясов, Б. Б., & Ташанов, О. С. (2024, April). ПОЛУЧЕНИЕ ВЫТЯЖКИ ИЗ АИРА ОБЫКНОВЕННОГО (*Acorus calamus*, Linnaeus, 1753). In Proceedings of International Conference on Educational Discoveries and Humanities (Vol. 3, No. 5, pp. 21-24).

8. Anvarovich, Chorshambiev Abdimalik, Arsdlonova Rayxon Razhabboevnason, Tashanov Odilboy Safarovich. "Og'iz bo'shlig'i shilliq qavatini davolashda ishlatiladigan dorivor o'simliklar". Amerika pediatriya tibbiyoti va sog'liqni saqlash fanlari jurnali (2993-2149) 2.2 (2024): 491-494.

9. Toshboyev, F. N., Tashanov, O. S., & Izatullayev, S. A. (2023). OZIQA TARKIBIDAGI SPIRTLARNI OKSIDLANISH JARAYONINI MATIMATIK MODILASHTIRISH ORQALI XISOBLASH. GOLDEN BRAIN, 1(28), 117-120.

10. Нурбаев, Х. И., Советов, К. Т., Рузиев, Э. А., & Ураков, Д. М. УДК547. 854. РЕАКЦИЯ АЛКИЛИРОВАНИЯ 2-Х ЗАМЕЩЕННЫХ ПИРИМИДИНОВ-4. ILMIY AXBOROTNOMA, 51.

11. Savetov, KT va Varfolomeev, SD (1997). Limfotsitlar va trombotsitlarning a- va b-adrenoreseptorlariga ionlashtiruvchi nurlanishning ta'siri. Uzbekiston Biologiya jurnali , 2 , 72-76.

12. Байкулов, А. К., Советов, К. Т., & Рахмонов, Ф. Х. (2021). Заживление наружных ран термического ожога с использованием хитозана.

13. Sovetov, KT va S.Z.Abdujabborovalar. "O'tkir miokard infarkti bilan og'rigan bemorlarda limfotsitlar va trombotsitlarning A-va B-adrenoreseptorlarining kinetik parametrlarining o'zgarishi." FAN, TADQIQOT VA O'QITISH JURNALI 3.2 (2024): 4-6.